

Nr 156.

Av herr **Lindhagen**, *angående vissa anslag till fredsrörelsen.*

Uti statsverkspropositionen har anslaget till fredsbyrån i Bern, trots framställningar till regeringen, fortfarande nedprutat liksom 1923 från det gamla beloppet 2,000 kr. till 1,000 kronor. Anslaget till svenska föreningen för nationernas förbund, som beviljades första gången förra året, har av sparsamhetskäl nedsatts från då anslagna 3,000 kronor till 2,500 kronor. Svenska freds- och skiljedomsföreningen, vars årsmöte petitionerat till regeringen om att lika väl som den förstnämnda föreningen erhålla ett undersöd, har icke fått sin framställning ens omnämnd i statsverkspropositionen. Å andra sidan har skytteföreningarna också av sparsamhetskäl, ansetts icke böra tillerkännas högre anslag än det, som beviljades förra året med 500,000 kronor, dock denna gång med en avrundning likväl uppåt, i det att propositionens förslag slutar på ett belopp av 550,000 kronor.

I en motion om nationernas förbund har detta tillstånd närmare belysts¹.

Den allmänna samlingen ånyo om ett härväsande med dess undanskjutande av fredsfrågan kommer väl att närmare begrundas i en eventuell motion. Mycket skall kriget hava, så litet som möjligt freden. För kriget enrolleras hela folket med kropp, själ och penningar. Till dess enskilda krigarföreningar beviljas villigt stora anslag. Av en folkmening för fredstankarna har man däremot föga behov. Regeringarnas bryderier i nationernas förbund med små resultat ännu borde väl snarare uppfordra våra statsmakter till att söka bereda sig ett stöd av en upplyst folkmening.

Tänk hur storslaget att spara in 500 kronor på den lilla småsmulan till en förening, som sysslar med världens största fråga och enda räddning, under det att krigskulturen och dödandet av fredstankarna i människornas hjärtan om möjligt förunnas påbröd till sitt förut så rikligt dukade bord!

Det fortsatta avståndtagandet från anslag till den gamla freds- och skiljedomsföreningen är också belysande för tidsläget. I gångna tider kunde avsevärda röstetal uppbibras för desamma, och det gick en gång till och med till gemensam votering. Det förefaller, som om även

¹ Motionen nr 146 i första kammaren 1924.

Bihang till riksdagens protokoll 1924. 3 saml. 41 häft. (Nr 156—157.)

på detta område den allmänna rösträtten utplånat intresset för ideella strävanden. Numera synas ej på långt när kunna uppbringas så många röster till förmån för ett sådant anslagskrav, trots världskrigets melankomst och det nuvarande nedsjunkna tillståndet, som ropar efter fred.

Tidigare erhöll dock nämnda förening tillfälliga anslag för ordnandet av den stora fredskongressen i Stockholm år 1910 samt till resande av fredsmonument vid norska gränsen. Regeringen har på de sista två åren liksom den förr gjort och fortfarande gör för folkförbundsföreningen beviljat även den gamla fredsföreningen ett reseanslag till de stora fredskongresserna. Att denna sammanslutning skulle till skilnad från den andra föreningen ej vara förtjänt även av årsanslag, kan väl svårigen bero därpå att den vill verka för militärväsendets avskaffande i världen och förordar en snabbare utveckling i den riktningen. Detta mål vinnes nog aldrig förrän folken börjat tänka själva och fordra en sådan lösning. Man skulle icke heller vilja tro, att den allmänna rösträttens riksdag ställer sig så avvissande numera mot anslaget, därför att det är folkets förening, som samlar de menige, under det att den andra också nyttiga, ehuru något mera konservativa föreningen, rekryteras mest av personer från de akademiskt bildade eller ekonomiskt bättre situerade samhällslagren.

Folkförbundsföreningen hade år 1923 155 ständiga medlemmar, som erlagt en gång för alla tio kronor samt 138 årsbetalande medlemmar, som erlade 3 kronor om året. Dessutom har interparlamentariska gruppen till föreningen överlämnat avkastningen 2,000 kr. å den till fredsföreningar instiftade Braatenska fonden. Medlemsantalet har ökat med 4 sedan år 1922. Den gamla föreningen, vars medlemsantal nedgått under kristiden, uppgick år 1922 till omkring 4,000 och ökades under 1923 med 8,000 samt omfattade således nu omkring 12,000 medlemmar, som betala i årsavgift minst 1 kr. 60 öre till fördelning mellan centralledningen och lokalföreningen. Dessutom uppbär föreningen av två mindre fonder en avkastning av omkring 500 kronor. Fredsbyrån i Bern utgör centralföreningen för folkens gamla fredsrörelse. År 1910 erhöll byrån Nobelska fredspriset. Svenska freds- och skiljedomsföreningen är den svenska underavdelningen under fredsbyrån i Bern. Alla förenämnda tre fredsorganisationer kämpa med stora ekonomiska svårigheter.

Med återopande i övrigt av motionerna nr 78 och 79 i första kammaren år 1923 samt förenämnda motion om förändringar i akten för nationernas förbund samt en blivande motion om härordningen, hemställes,

att riksdagen ville besluta:

att under tredje huvudtiteln skall:

1) anslaget till internationella fredsbyrån i Bern höjas till det belopp, som tidigare utgått, eller sålunda från 1,000 kronor till 2,000 kronor;

2) till Svenska freds- och skiljedomsförningen beviljas ett extra anslag av 4,000 kronor;

3) anslaget till svenska föreningen för nationernas förbund höjas till det belopp, som föregående budgetsår utgått eller sålunda från 2,500 kronor till 3,000 kronor;

samt att, — därest de belopp, som nu äskats utöver vad i propositionen föreslagits, icke skulle på grund av bristande tillgångar kunna beviljas, — de erforderliga medlen i stället uppbringas genom att sänka motsvarande belopp av det påbröd å 50,000 kronor, som föreslagits skola utgå till skytteföreningarna utöver de under föregående budgetsår anslagna 500,000 kronor.

Stockholm den 21 januari 1924.

Carl Lindhagen.
